

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ В ПЕРІОД ЗДОБУТТЯ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ

Анотація. Українсько-польські відносини від здобуття Україною незалежності у 1991 р. відзначалися своєю неоднозначністю. На тлі стратегічного партнерства та підтримки Польщею України в її європейських та євроатлантичних устремліннях між двома державами періодично виникали суперечності культурно-історичного характеру. Серед найбільш виражених суперечок стали Польсько-українська війна 1918 р. та Волинська трагедія 1943–1944 рр. Дискурс історичного минулого з обох боків супроводжувався гострою емоційною реакцією. Доведено, що сторонам усе ж вдавалося знаходити компроміси, забезпечуючи стратегічне та політичне й економічне співробітництво. Етапною в українсько-російських відносинах стала повномасштабна російська агресія проти України 24 лютого 2022 р. Тоді Польща висловила Україні беззаперечну партнерську солідарність і підтримку. З перших днів повномасштабної війни Польща сприяє розміщенню українських біженців, надає Україні військову та фінансово-економічну допомогу, а також найактивніше відстоює отримання статусу кандидата в члени ЄС.

Ключові слова: Україна, Польща, українсько-польські відносини, суперечки, російська агресія.

UKRAINE'S RELATIONS WITH POLAND DURING GEOPOLITICAL SUBJECTIVITY

Summary. Ukrainian-Polish relations since Ukraine's independence in 1991 have been marked by ambiguity. Against the background of Poland's strategic partnership and support for Ukraine in its European and Euro-Atlantic aspirations between the two countries, cultural and historical contradictions periodically arose. Among the most pronounced disputes were the Polish-Ukrainian War of 1918 and the

¹ **Кондратенко Олег**, доктор політичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу проблем світового політичного розвитку Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, olegva@ukr.net

The security architecture of European and Euro-Atlantic spaces

Volyn tragedy of 1943–1944. The discourse of the historical past on both sides was accompanied by a sharp emotional reaction. It was proved that the parties still managed to find compromises by ensuring strategic and political and economic cooperation. A milestone in Ukrainian-Russian relations was the full-scale Russian aggression against Ukraine on February 24, 2022. Then Poland expressed Ukraine's unquestionable partnership solidarity and support. From the first days of the full-scale war, Poland has been facilitating the accommodation of Ukrainian refugees, providing military and financial and economic assistance to Ukraine, and most actively advocating for EU candidate status.

Key words: *Ukraine, Poland, Ukrainian-Polish relations, disputes, Russian aggression.*

Вступ. Відомо, що Польща була першою країною, яка визнала незалежність України у 1991 р. та наступного року підписала з нею Угоду про добросусідство, дружбу та співробітництво. Двосторонні відносини між Києвом та Варшавою у 1990-х рр. концентрувалися переважно на торговельно-економічних питаннях. Нині визнано, що Україна вбачає в Польщі чи не найголовнішого партнера з питань євроінтеграції та лобіста українських інтересів в ЄС і партнера з підтримки національної безпеки в умовах відкритої російської агресії. Одним із реальних показників посилення партнерської польсько-української співпраці стала активна підтримка Варшавою України під час «Помаранчевої революції» (2004), Революції Гідності (2014) та у ході укладення Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, а також встановлення для її громадян безвізового режиму. Також Польща тісно співпрацювала з Україною у рамках формату Східного партнерства, спрямованого на забезпечення наближення шести східноєвропейських країн до західноєвропейських стандартів. Прикметним є й те, що Польща під час проведення саміту НАТО у 2016 р. сприяла наданню Україні комплексного пакета допомоги з метою трансформації її безпекової системи та подальшої адаптації до стандартів Альянсу. Водночас Польща та Україна мають доволі схожі позиції щодо забезпечення й підтримки енергетичної безпеки в Європі в умовах загроз з боку росії, яка активно використовує енергоресурси як геополітичний тиск. Окрім усього, Польща є одним із ключових постачальників Україні військової допомоги та одним з основних

донорів у тренуваннях та навчаннях Збройних сил спільно з військами НАТО². Збереження стратегічності двостороннього партнерства є також заслугою української дипломатії, яка упродовж тривалих років здійснює акцент на необхідності збереження партнерського діалогу перед зовнішніми загрозами та глобальними викликами. Українські дипломати та керівництво тривалий час намагалися уникати гострих політичних кутів у контексті тематики, що може підірвати прагматизм двосторонніх відносин та порушувати їх дружність.

Попри все, слід говорити й про досить специфічний період двосторонніх відносин між Україною та сусідніми східноєвропейськими державами, які на тлі стратегічного партнерства час від часу відзначаються гострими суперечками, зумовленими історичними, культурними, етнічними та іншими факторами. Не виключенням були й відносини України з Польщею. Такі суперечки виникали переважно в культурно-історичній площині на кшталт взаємного осуду українського та польського націоналізму. Незважаючи на своєрідну формулу двосторонніх взаємин «пам'ятаємо минуле, але думаємо про майбутнє», складнощі їх в основному були пов'язані з культурним та історичним контекстом всієї Східної Європи останнього століття, а також непротими трансформаційними процесами в регіоні. Приміром, була досить впливовою низка політичних сил Польщі, які радикально налаштовані проти України. Примітним є те, що праворадикальній партії «Корвін» вдалося навіть подолати 5-відсотковий бар'єр у проходженні до Європейського парламенту VIII скликання у травні 2014 р., а її лідер Я. Корвін, відомий своїми скандальними висловлюваннями на адресу України та візитом до окупованого Криму, став євродепутатом³. У наступні роки у наративі радикальних польських політиків йшлося навіть про дискримінацію поляків в Україні.

Відчутну напруженість в українсько-польських відносинах створювала історична пам'ять щодо таких подій, як Польсько-

² Польсько-українські відносини: потенціал – більший за проблеми. URL: <https://www.prostir.ua/?news=polsko-ukrajinski-vidnosyny-potensial-bilshyj-za-problemy>.

³ Логінов Я. На кого розраховує Москва на польських виборах? *Дзеркало тижня*. 2015. 18–25 березня. URL: <http://gazeta.dt.ua/international/na-kogo-rozrahovuye-moskva-na-polskih-viborah-.html>.

українська війна 1918 р., коли польські молоді добровольці, відомі як орлята, постали заколотом проти ЗУНР у Львові, а згодом взяли участь у захопленні Перемишля та окупації Галичини загалом. Ще однією трагічною сторінкою стала Волинська трагедія 1943–1944 рр. – двосторонні етнічні чистки конфліктуючого польського та українського населення, що здійснювалися загонами УПА та польською Армією Крайовою, а також українським і польським цивільним населенням.

Певну настороженість в українсько-польських відносинах створив також прихід до влади у 2015 р. правих сил у Польщі, а саме партії «Право і справедливість», які активізували дискурс стосовно історичного минулого, зокрема, питання Волинської трагедії 1943–1944 рр. та її трактування польською історіографією виключно як етнічних чисток, спрямованих проти поляків загонами Української повстанської армії (УПА). При цьому Польща не надто враховувала аналогічних дій Армії Крайової щодо українського населення на Волині в цей період.

Дискурс історичного минулого з обох боків супроводжувався гострою емоційною реакцією. Так, у 2016 р. польський Сейм одностайно ухвалив резолюцію про Волинську трагедію як геноцид поляків. Наступного року польські націоналісти демонтували пам'ятник воїнам УПА в польському селищі Грушовиці⁴. Польське керівництво свого часу не поспішало засуджувати вандалізм та розцінює такі вчинки виключно, як самодіяльність окремих націоналістичних груп. У відповідь на це в 2017 р. Україна заборонила всі роботи з екстумації на своїй території жертв Волинської трагедії. Польща також не залишилася тоді в «боргу» й наступного року прийняла поправки до закону про Польський інститут національної пам'яті, відкривши тим самим шлях до кримінального переслідування за «заперечення злочинів українських націоналістів у 1925–1950 рр.»⁵.

Такі кроки як з боку Польщі, так і України несли небезпеку повного руйнування прагматизму та балансу двосторонніх відносин.

⁴ Савицький Ю. Демонтаж у Польщі пам'ятника воїнам УПА є небезпечним прецедентом – польський експерт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28456421.html>.

⁵ Українська призма: Зовнішня політика 2018 : аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. С. 109.

Тим самим можна констатувати, що подібного стибу дебати довкола історичних подій перетекли із суто наукової й академічної площини в політичну, що жодним чином не сприяли прагматизації й зміцненню польсько-українських взаємин. Тому завданням політичних еліт обох держав є недопущення подібних випадів культурно-історичного стибу в майбутньому, адже це може завадити концентрації спільних зусиль з підтримки східноєвропейської безпеки в умовах посилення загроз з боку авторитарної московії.

Ще одним викликом стратегічному партнерству України та Польщі стали заяви польських націоналістів про Львів як виключно польське місто. Про це, зокрема, відкрито заявив віце-консул Генерального консульства в Луцьку М. Запур у 2017 р. під час проведення круглого столу в Рівненському обласному краєзнавчому музеї⁶. На думку низки експертів, така політика представників партії «Право і справедливість», що відзначалася подекуди навіть територіальними претензіями до України, безпосередньо була пов'язана з боротьбою за голоси виборців, оскільки рейтинг цієї політичної сили починає знижуватися. Досить актуальною для окремих польських політиків є й амбіційна ягеллонська геополітична ідея. Остання свого часу передбачала своєрідну реставрацію Речі Посполитої від «Балтійського до Чорного моря» через об'єднання польських, литовських, українських та білоруських земель під проводом Польщі.

Нагадаємо, що після завершення Першої світової війни польський лідер та провідник режиму санації Ю. Пілсудський був ініціатором об'єднання всіх країн між Балтійським, Чорним і Адріатичним морями за умов лідерства Польщі. Ці геополітичні постулати адаптовані Варшавою до сучасної ситуації у Східній Європі та стосуються набуття Польщею статусу потужного регіонального гравця та нового полюсу впливу на кшталт Нової Речі Посполитої. Така стратегія передбачає проєктування Польщею регіонального політико-економічного впливу на Україну, країни Балтії, Словаччину, Угорщину тощо. Інструментом польської “soft power” найімовірніше стане прискорення економічного

⁶ «Львів – то є польське місто»: у мережі вибухнув скандал через заяву віце-консула Польщі. URL: <https://www.unian.ua/politics/2231511-lviv-to-e-polske-misto-u-mereji-vibuhnuv-skandal-cherez-zayavu-vitse-konsula-polschi.html>.

зростання держави до 6% ВВП на рік, що створить умови для економічної гравітації інших країн регіону та «вимивання» з них людських, матеріальних та інших ресурсів. За таких обставин Україні й Польщі у майбутньому слід зберігати прагматизм і симетрію двосторонніх відносин.

Викликом для Києва донедавна була трудова міграція до Польщі, яка за умов дефіциту кваліфікованої робочої сили на тлі намагань покращити економічну ситуацію спрощувала умови для працевлаштування українських заробітчан, для чого було сформовано необхідний нормативний пакет, що гарантує короткострокове їх перебування без необхідності оформлення трудових віз. Також однією із форм залучення мігрантів є політика надання так званих зелених карт поляка, що забезпечують спрощення подачі документів на постійне проживання не лише українських робітників, а й їхніх сімей. Усе це в довготерміновій перспективі створить умови для асиміляції українських мігрантів, які виявлять бажання залишитися в Польщі з посвідкою на проживання та позбавить Україну можливостей повернути значну кількість своїх громадян.

Тому Україна повинна прискоритися у проведенні реформ щодо політичних трансформацій та економічного розвитку з метою створення підстав якщо не для призупинення міграції свого населення, то хоча б мінімізації/оптимізації цього процесу. Єдиним варіантом досягнення стратегії призупинення міграції є зростання повоєнної економіки через забезпечення лібералізації малого та середнього бізнесу, створення нових робочих місць в Україні та забезпечення конкурентних польським заробітних плат у державі.

Візит Президента України В. Зеленського до Польщі у серпні 2019 р. вселив тоді обережний оптимізм щодо покращення двосторонніх відносин між двома країнами, передусім у сфері культурно-гуманітарної політики, в якій особливо простежується слабкість української дипломатії. Цьому офіційному візиту передувало важливе рішення про відкриття у Варшаві українського ділового центру, завданням якого є надання комплексних послуг українському бізнесу

для спрощення виходу на польський ринок⁷. У ході візиту сторонами було висловлено позицію стосовно агресивної політики росії як спільної загрози однаковою мірою для України й Польщі. Водночас Польща запевнила Україну у підтримці антиросійських санкцій з боку ЄС. Зі свого боку В. Зеленський запропонував збудувати на польсько-українському кордоні меморіал з метою двостороннього примирення в історичних розбіжностях, а також заявив про зняття мораторію на пошуково-ексгуманаційні роботи щодо польських поховань на Волині та висловив позицію стосовно відновлення українських пам'яток на території Польщі⁸. Тим не менш у наступні два роки українсько-польські відносини залишалися досить теплими, а питання протиріч культурно-історичного характеру поступово відходили на другий план на тлі наростання геополітичних загроз з боку росії.

Можна мати значні сподівання, що доба антагонізмів у польсько-українських відносинах завершилася, адже в Україні та Польщі різко мінімізувались розбіжності у двосторонніх взаєминах на тлі протистояння ключовій загрози в регіоні – агресивній імперській експансії російської федерації, яка здійснила неспровоковану повномасштабну агресію проти України 24 лютого 2022 р. З початком повномасштабної російської агресії Польща стала в авангард міжнародного засудження дій імперської росії та висловила про беззаперечну підтримку України. Тож не даремно польський віце-прем'єр Польщі Пьотр Глінський ще на початку 2022 р. заявив, що «трагедія війни росії проти України дала їм шанс досягти повного примирення»⁹.

З активізацією бойових дій в Україні різко зросла кількість біженців, які намагаються полишити державу. Вже з перших днів відкритої

⁷ Царьов В. У Польщі відкрили український бізнес-хаб. URL: <http://uprom.info/news/ekonomika/biznes/u-polshchi-vidkryly-ukrainskyj-biznes-khab/>.

⁸ Сердюк В. Визит Зеленского в Варшаву: нормализация двусторонних отношений? URL: <http://civildiplomat.com/publications/vizit-zelenskogo-v-varshavu-normalizaciya-dvustoronnix-otnoshenij>.

⁹ Brzozowski A. Global Europe Brief: Russia's history games backfire, bring Poland and Ukraine even closer. URL: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/global-europe-brief-russias-history-games-backfire-bring-poland-and-ukraine-even-closer/>.

війни росії проти України Польща оперативно організувала надання гуманітарної допомоги громадянам (організація харчування, надання речей першої необхідності та житла), що полишили Україну внаслідок бойових дій. Більше того, задля підтримки українських біженців магазини в Польщі почали працювати на їх підтримку, спрямовуючи 10% від суми покупок. Уряд Польщі також сприяє організації й забезпечення навчання для українських дітей, що перебувають в Польщі у статусі біженців. Водночас у польських містах для українців забезпечується безкоштовний проїзд у транспорті.

Вже з початку березня 2022 р. Польща масово почала приймати українських біженців, кількість яких уже тоді становила понад 120 тис. осіб. За різними даними нині до Польщі прибуло близько 3 млн українських біженців, і саме Польща стала тією європейською країною, яка прийняла найбільшу їхню кількість під час російського повномасштабного вторгнення¹⁰. Спеціальним законом, який напередодні був прийнятий польським парламентом, українським біженцям упродовж 180 діб гарантується доступ до ринку праці, медичного обслуговування та соціальної допомоги, яка, зокрема, включає щомісячну допомогу на дитину у розмірі 110 євро. Крім того, українці нині отримують по 70 євро так званих вітальних грошей, однак після цієї разової допомоги українці мають самостійно забезпечувати свої витрати на життя. Позитивом можна вважати те, що у ході опитування, проведеного Центром з дослідження упереджень при Варшавському університеті, близько 90% поляків заявили, що сприймають українців як колег і сусідів¹¹. Це дає всі підстави говорити про значну толерантність Польщі стосовно України, яка нині переживає одну з найтяжчих сторінок своєї історії.

Слід також додати, що Польща від початку відкритої російської агресії надала Україні військової допомоги на суму близько 1,6 млрд доларів, зокрема сюди увійшло військове обладнання, боєприпаси та

¹⁰ До Польщі прибули три мільйони біженців з України. URL: <https://varianty.lviv.ua/87943-do-polshchi-prybuly-try-miliony-bizhentsiv-z-ukrainy>.

¹¹ Українські біженці в Польщі: теплий прийом, туманні перспективи. URL: <https://www.dw.com/uk/ukrainski-bizhentsi-v-polshchi-teplyi-priyom-tumanniperspektyvy-a-61208327/a-61208327>.

зенітно-ракетні комплекси «Перун». Водночас Польща надала значну кількість запчастин для українських літаків-винищувачів. Також у планах є повноцінна передача Україні літаків МіГ-29, адже Варшава веде активні перемовини із союзниками НАТО з цього приводу. Певним каменем спотикання в цьому принциповому питанні є заповнення дефіциту оборонного потенціалу Польщі за рахунок можливостей придбання інших літаків. Голова канцелярії прем'єра Польщі також позитивно відреагував на інформацію з боку США про перекидання до Польщі двох батарей ЗРК Patriot. Найбільш важливим у цій допомозі є передача Польщею Україні понад 200 танків Т-72 та кількох десятків бойових машин піхоти. Крім того, запущено процес передачі Україні 25 тис. тонн пального у зв'язку з його катастрофічним дефіцитом. Польські урядовці спрямували значну допомогу для захисту «українців та поляків» на фронті боротьби з тоталітарним російським режимом, а також задля захисту українського, польського та європейського суверенітету. Таким чином, Польща вже зробила значний внесок у зміцнення обороноздатності України. Адже недаремно відзначив прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький: «Україна захищає себе заради нас, заради Європи, задля свободи, бореться за мир в Європі, і хай усі про це пам'ятають повсякчас»¹².

Саме Польща стала місцем історичного візиту Президента США Дж. Байдена 26 березня 2022 р., де ключовим питанням постала Україна, адже було визначено її майбутнє у епохальній місії – боротьбі між диктатурою та демократією, а також її наслідки для всього вільного світу. Саме тут у промові американського президента йшлося про різке посилення санкцій проти режиму В. Путіна за розв'язання ним неспровокованої війни проти України.

Загалом, навіть на тлі відкритої російської агресії між Польщею та Україною було підписано торговельну угоду з метою розширення можливостей для польських компаній і працівників. Важливою стала заява польського президента А. Дуди про фактичну відсутність кордонів між Україною та Польщею у осяжному майбутньому. Ще одним

¹² Понад \$ 1,6 млрд – таку суму військової допомоги Польща вже надала Україні. URL: <https://i-ua.tv/news/31730-ponad-usd-1-6-mlrd-taku-sumu-viiskovoio-dopomohy-polsha-vzhe-nadala-ukraini>.

жестом підтримки України у її протистоянні імперським амбіціям росії стало підписання президентом Польщі закону про введення ембарго на російське вугілля. Більше того, саме Польща є чи не найголовнішим лобістом питання введення проти росії нафтового ембарго країнами колективного Заходу. Ба більше, Польща стала однією із перших країн, яка відмовляється від російського газу в умовах загострення економічної кризи¹³. Адже Польща у травні 2022 р. розірвала угоду з рф про постачання газу через трубопровід «Ямал», визначивши компанію «Газпром» як ненадійного постачальника¹⁴. Одним із приводів до цього стала призупинка 27 квітня 2022 р. постачання «Газпром» газу болгарській компанії «Булгаргаз» та польській PGNiG у зв'язку з відмовою розраховуватися за російський газ у рублях. Слід також додати, що на остаточне рішення Польщі щодо повної відмови від російського газу вплинула зупинка «Газпром» постачання газу до Фінляндії з тієї ж причини, що і в попередньому варіанті¹⁵. Важливою підтримкою з боку Польщі є сприяння розслідуванню воєнних злочинів росії проти України. Тож польська прокуратура долучилася до фіксації злочинних дій москви, що у перспективі має допомогти притягнути винних до міжнародної кримінальної відповідальності.

У ході імперської агресії росії геополітична суб'єктність та регіональний вплив України й Польщі зростає передусім завдяки оптимізації стратегічного партнерства. Адже саме Польща стала місцем візитів світових лідерів під час повномасштабної збройної агресії росії. Така ситуація спричинила потужне роздратування московії, яка, називаючи Польщу маріонеткою Вашингтона, звинувачує її в намірах анексії частини території України, тим самим вкотре прагне зіграти на історичних українсько-польських суперечках. Адже керівник Служби

¹³ Russia-Ukraine War: Poland Says It Provided Military Aid Worth Over Rs 12K Crore To Kyiv. URL: <https://www.republicworld.com/world-news/russia-ukraine-crisis/russia-ukraine-war-poland-says-it-provided-military-aid-worth-over-rs-12k-crore-to-kyiv-articleshow.html>.

¹⁴ Польща розірвала контракт з рф про постачання газу. URL: <https://www.euointegration.com.ua/news/2022/05/23/7139893/>.

¹⁵ У Кремлі назвали Польщу «шаленою» після розірвання газового контракту. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/23/7348064/>.

зовнішньої розвідки С. Нарішкін неодноразово звинувачував Польщу та Захід у змові щодо відновлення польського контролю над частиною Західної України. Однак наміри росії внести розкол між українцями та поляками, використовуючи лейтмотив трагічних моментів історичної пам'яті двох народів, провалився. Тому варто говорити про те, що Польща у цій складній геополітичній ситуації стала стрижнем української безпеки, євроатлантичної політики та опорою західної солідарності, спрямованої на розширення й зміцнення антипутінської коаліції. Попри попередні тертя між Варшавою та Вашингтоном Польща нині позиціонує себе незмінним і надійним союзником та найбільш відкритою прифронтовою державою НАТО¹⁶.

Тим часом Польща активно намагається підтримувати українські інтереси щодо інтеграції України в НАТО, попри те, що нині ведеться дискурс про надання гарантій безпеки України як альтернативи набуття повноцінного членства в Альянсі. Польща є тією державою, яка надзвичайно потужно лобіює питання отримання Україною статусу кандидата в члени ЄС. Важливим сигналом для України стала заява заступника міністра МЗС Польщі М. Пшидач про те, що її країна намагатиметься переконати партнерів надати Україні перспективу членства в ЄС. Про лобістську місію Польщі у цьому питанні, зокрема, заявив Президент Польщі А. Дуда на прес-конференції 11 травня 2022 р.: «Я прийняв пропозицію здійснити своєрідну лобістську місію для України серед наших колег у країнах Європейського Союзу в Західній Європі. Особливо там, де є сумніви, чи має Україна швидко отримати цей статус кандидата»¹⁷.

Про необхідність надання Україні статусу кандидата в члени Євросоюзу польський президент заявив і на економічному форумі в Давосі у травні 2022 р. Підтвердив свою позицію А. Дуда також і під час свого візиту 22 травня 2022 р. до Києва. Отже, це був перший візит глави іноземної держави з виступом у парламенті в очному

¹⁶ Long on Europe's Fringe, Poland Takes Center Stage as War Rages in Ukraine. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/25/world/europe/poland-ukraine-russia.html>.

¹⁷ Польща лобіюватиме статус кандидата на членство в ЄС для України. URL: <https://suspilne.media/238361-polsa-lobiuvatime-status-kandidata-na-clenstvo-v-es-dla-ukraini/>.

(офлайн) режимі з моменту початку повномасштабної війни росії проти України. А. Дуда відзначив звитягу українських воїнів та відзначив героїзм України у захисті Європи «...від нашествия варварства й нового російського імперіалізму... ви покажете тиранам їхнє місце. Ви великий народ», – заявив польський президент. Врешті А. Дуда пообіцяв забезпечити максимальну безпеку для українських біженців, а також заявив про те, що всі суперечності лишилися в минулому на тлі такої сили загрози, що склалася¹⁸. Тож слід ще раз підкреслити, що українсько-польські відносини вийшли на новий рівень відносин з початком повномасштабної російської агресії, у ході якої Україна здобуває геополітичну суб'єктність, тоді як Польща продовжує її зміцнювати у ролі потужного східноєвропейського гравця та стратегічного українського партнера.

Отже, українсько-польські відносини від моменту здобуття Україною незалежності відзначалися коливальною амплітудою – від погіршення стосунків через розгортання суперечок культурно-історичного характеру до покращення й набуття повноцінного стратегічного партнерства. З початком повномасштабної агресії росії Польща стала однією із перших країн, яка висловила Україні солідарність та підтримку, різко засудивши російську агресію. Польща, відмовившись від російського газу, активно забезпечує прийняття українських біженців, надаючи їм повноцінну соціальну підтримку. Більше того, Польща активно надає Україні військову та фінансово-економічну допомогу у протистоянні з росією. Про подальше зміцнення стратегічного партнерства між двома державами засвідчив офіційний візит до України Президента Польщі А. Дуди у травні 2022 р.

Список літератури

- До Польщі прибули три мільйони біженців з України. URL: <https://varianty.lviv.ua/87943-do-polshchi-prybuly-try-miliony-bizhentsiv-z-ukrainy>.
- Дуда про українців у Польщі: ви – не біженці, а наші гості. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61543122>.

¹⁸ Дуда про українців у Польщі: ви – не біженці, а наші гості. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61543122>.

- Логінов Я. На кого розраховує Москва на польських виборах? *Дзеркало тижня*. 2015. 18–25 березня. URL: http://gazeta.dt.ua/international/na-kogo-rozrahovuye-moskva-na-polskih-viborah_.html.
- «Львів – то є польське місто»: у мережі вибухнув скандал через заяву віце-консула Польщі. URL: <https://www.unian.ua/politics/2231511-lviv-to-e-polske-misto-u-mereji-vibuhnuv-skandal-cherez-zayavu-vitse-konsula-polschi.html>.
- Польсько-українські відносини: потенціал – більший за проблеми. URL: <https://www.prostir.ua/?news=polsko-ukrajinski-vidnosyny-potentsial-bilshyj-za-problemy>.
- Польща лобіюватиме статус кандидата на членство в ЄС для України. URL: <https://suspilne.media/238361-polsa-lobiuvatime-status-kandidata-na-clenstvo-v-es-dla-ukraini/>.
- Польща розірвала контракт з рф про постачання газу. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/05/23/7139893/>.
- Понад \$ 1,6 млрд – таку суму військової допомоги Польща вже надала Україні. URL: <https://i-ua.tv/news/31730-ponad-usd-1-6-mlrd-taku-sumu-viiskovoi-dopomohy-polsha-vzhe-nadala-ukraini>.
- Савицький Ю. Демонтаж у Польщі пам'ятника воїнам УПА є небезпечним прецедентом – польський експерт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28456421.html>.
- Сердюк В. Визит Зеленского в Варшаву: нормализация двусторонних отношений? URL: <http://civildiplomat.com/publications/vizit-zelenskogo-v-varshavu-normalizaciya-dvustoronnix-otnoshenij>.
- У Кремлі назвали Польщу «шаленою» після розірвання газового контракту. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/23/7348064/>.
- Українська призма: Зовнішня політика 2018 : аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с.
- Українські біженці в Польщі: теплий прийом, туманні перспективи. URL: <https://www.dw.com/uk/ukrainski-bizhentsi-v-polshchi-teplyi-priyom-tumanni-perspektyvy-a-61208327/a-61208327>.
- Царьов В. У Польщі відкрили український бізнес-хаб. URL: <http://uprom.info/news/ekonomika/biznes/u-polshchi-vidkryly-ukrainskyj-biznes-khab/>.
- Brzozowski A. Global Europe Brief: Russia's history games backfire, bring Poland and Ukraine even closer. URL: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/global-europe-brief-russias-history-games-backfire-bring-poland-and-ukraine-even-closer/>.

The security architecture
of European and Euro-Atlantic spaces

- Long on Europe's Fringe, Poland Takes Center Stage as War Rages in Ukraine. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/25/world/europe/poland-ukraine-russia.html>.
- Russia-Ukraine War: Poland Says It Provided Military Aid Worth Over Rs 12K Crore To Kyiv. URL: <https://www.republicworld.com/world-news/russia-ukraine-crisis/russia-ukraine-war-poland-says-it-provided-military-aid-worth-over-rs-12k-crore-to-kyiv-articleshow.html>.